Ministerie van Veiligheid en Justitie

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-juni 2017

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-juni 2017

Augustus 2017

Foto omslag: Serge Ligtenberg

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 De organisaties die bijdragen aan de Vreemdelingenketen 5
1.2 Methodologie 7

2 Werk, studie en gezin 8
2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag 9
2.2 Kerncijfers 10
2.2.1 Aanvragen en beslissingen 11
2.2.2 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures 15
2.2.3 Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen 16
2.2.4 (Hoger) beroepen 16

3 Asiel 17
3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag? 18
3.2 Kerncijfers 19
3.2.1 Aanvragen en beslissingen 19
3.2.2 (Hoger) beroepen 22
3.2.3 Opvang 22
3.2.4 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met april 2017 24

4 Geweigerd aan de grens 26
4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden? 27
4.2 Kerncijfers 28

5 Toezicht op legaal verblijf 30
5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek? 31
5.2 Kerncijfers 32
5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar 32
5.2.2 Binnenlands vreemdelingentoezicht 33
5.2.3 Vreemdelingenbewaring 33

6 Vertrek 35
6.1 Vertrek in beeld 36
6.2 Kerncijfers 36
6.2.1 Ketenbreed vertrek 36
6.2.2 Vertrekcijfers DT&V 37
6.2.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM 38
6.2.4 Onderdak 39
6.3 Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS) 39

Bijlage 1 Afkortingenlijst 40

1
Inleiding

Voor u ligt de Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) over de periode januari tot en met juni 2017. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen de resultaten van de vreemdelingenketen in de eerste helft van 2017 in vergelijking met dezelfde periode in het voorgaande jaar of jaren, aan de hand van de volgende vijf doelen van de vreemdelingenketen:

Werk, studie en gezin
Vreemdelingen die kort of lang naar Nederland willen komen of in Nederland willen blijven voor onder andere werk, studie of gezin zo snel mogelijk, goed geïnformeerd en zorgvuldig getoetst, laten weten of ze mogen komen, mogen blijven of Nederland moeten verlaten, waarbij fraude en misbruik wordt bestreden.

Asiel
Asielzoekers snel en zorgvuldig identificeren, opvangen, begeleiden en duidelijkheid geven over hun verblijf of laten terugkeren.

Toegang/grensbewaking
Personen Schengen-conform en gericht gecontroleerd de grens laten passeren of weigeren, en personen die geen toegang krijgen tot Nederland zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug laten keren.

Toezicht
Gericht en zorgvuldig toezicht op legaal en illegaal verblijf om de niet-naleving van voorwaarden omtrent verblijf tegen te gaan en vreemdelingen die zonder rechtmatig verblijf worden aangetroffen zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug te laten keren.

Terugkeer
Vreemdelingen die niet in Nederland mogen verblijven, laten we zo snel mogelijk en zo veel mogelijk zelfstandig op zorgvuldige wijze gecontroleerd vertrekken.

1.1 De organisaties die bijdragen aan de Vreemdelingenketen

De Rapportage Vreemdelingenketen beschrijft de resultaten die behaald zijn binnen de Vreemdelingenketen. Onderstaande organisaties dragen bij aan het behalen van de doelstellingen in de keten.

Immigratie- en Naturalisatiedienst
De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het toelatingsbeleid in Nederland. Dat houdt in dat de IND alle aanvragen beoordeelt van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven of Nederlander willen worden.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers
Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is de organisatie die zorgt voor opvang en begeleiding van vreemdelingen. In opdracht van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie biedt het COA mensen in een kwetsbare positie (tijdelijke) huisvesting en ondersteunt hen in de voorbereiding op hun toekomst, in Nederland of elders.

Dienst Terugkeer en Vertrek
De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) zorgt voor de uitvoering van het terugkeerbeleid en de aanpak van illegaal verblijf in Nederland. Dit houdt in dat de DT&V verantwoordelijk is voor zelfstandig en/of gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven of geen toegang tot Nederland hebben gekregen.

De DT&V richt zich op de volgende vreemdelingen:
- vreemdelingen van wie de asielaanvraag is afgewezen door de IND;
- illegaal verblijvende vreemdelingen aan wie (vanuit het proces Toezicht) een toezichtsmaatregel is opgelegd;
- niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen in straf-detentie (VRIS);
- vreemdelingen die aan de DT&V het verzoek doen om namens hen bij hun autoriteiten te bemiddelen bij afgifte van een (vervangend) reisdocument.

Korps Nationale Politie

De Politie heeft op grond van de Vreemdelingenwet 2000 taken ten behoeve van de uitvoering van de vreemdelingenwet en van de Schengen-Grenscode. De uitvoering van de politiële vreemdelingentaak is binnen de regionale eenheden belegd bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), ondergebracht bij de Dienst Regionale Recherche. Vanuit de basisteams wordt bijgedragen aan de uitvoering van deze taak. De politiële vreemdelingentaak betreft handhaving, toezicht en identificatie. Daarnaast houden de afdelingen AVIM zich ook bezig met de opsporing van migratiecriminaliteit en mensenhandel.

Zeehavenpolitie

Het uitvoeren van grenscontroles (inclusief het beoordelen van visumaanvragen) en het uitvoeren van grensbewaking is belegd bij de Zeehavenpolitie (ZHP), onderdeel van de eenheid Rotterdam. De Rotterdamse haven is een maritieme buitengrens van het Schengengebied. De ZHP is verantwoordelijk voor het controleren van mensen die deze grens overschrijden.

Dienst Justitiële Inrichtingen

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) zorgt namens de minister van Veiligheid en Justitie voor de tenuitvoerlegging van straffen en vrijheidsbenemende maatregelen, zoals de bewaring van vreemdelingen die Nederland moeten verlaten.

Raad voor de rechtspraak

De Raad voor de rechtspraak (Rvdr) is het overkoepelende bestuur van de rechtspraak, die verder bestaat uit de elf rechtbanken, de vier gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Ondersteuning bij de bedrijfsvoering van de gerechten is één van de taken van de Rvdr. In dat kader levert de Rvdr gegevens over de beroepszaken van vreemdelingen.

Koninklijke Marechaussee

De Koninklijke Marechaussee (KMar) is een politieorganisatie met een militaire status die waakt over de veiligheid van de staat, in Nederland en ver daarbuiten. De KMar is als grensautoriteit verantwoordelijk voor de bewaking van de Nederlandse grenzen en fungeert als grenspolitie. Hiervoor is de KMar in Nederland (aan de binnen- en buitengrenzen) en aan de buitengrenzen van Europa actief. Relevante thema's zijn: grenstoezicht, gedwongen terugkeer, mobiel toezicht veiligheid en de aanpak van identiteitsfraude.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het visumbeleid.
De Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland toetsen visumaanvragen ('kort verblijf', minder dan 90 dagen, zogenoemde Schengen-visa) en bepalen of de vreemdeling in aanmerking komt voor een visum.
Verder is het Ministerie van Buitenlandse Zaken betrokken bij het MVV-proces (machtiging tot voorlopig verblijf), de inburgeringstaak en de terugkeerproblematiek. Tot slot stelt het ministerie op verzoek van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (algemene, thematische en individuele) ambtsberichten op.

Raad van State
De Raad van State (RvS) is onder meer de hoogste nationale rechter in het vreemdelingenrecht (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State) De Raad van State vervult tevens een belangrijke adviserende functie te aanzien van alle voorgenomen wetgeving, inclusief die van het terrein van het vreemdelingenrecht. Voor de rapportage levert de RvS gegevens over de zaken in hoger beroep van vreemdelingen.

Internationale Organisatie voor Migratie
De Nederlandse overheid heeft een overeenkomst met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) ter ondersteuning bij het zelfstandig vertrek van vreemdelingen uit Nederland. IOM heeft als intergouvernementele organisatie een onafhankelijke positie en is geen ketenpartner maar een partner die met de vreemdelingenketen samenwerkt.
IOM richt zich op vreemdelingen die vrijwillig willen terugkeren naar het land van herkomst of die zich kunnen hervestigen in een derde land.

VluchtelingenWerk Nederland
VluchtelingenWerk Nederland (VWN) is een non-gouvernementele organisatie die de belangen van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland behartigt.
De kerntaken van VWN zijn het bieden van persoonlijke steun op zowel juridisch als maatschappelijk terrein, beleidsbeïnvloeding, zoals het signaleren van knelpunten in de asielprocedure en het bevorderen van draagvlak voor asielzoekers en vluchtelingen in de samenleving.

1.2 Methodologie

Net als in de vorige edities van de RVK is in deze editie op tientallen afgerond. Omdat deze afronding standaard is, zijn ten behoeve van de leesbaarheid de termen 'circa' en 'ongeveer' bij de cijfers weggelaten. De aantallen van één tot vier worden wegens eventuele herleidbaarheid tot een persoon weergegeven als '<5' en de aantallen van vijf tot tien worden naar boven afgerond tot tien. De afronding op tientallen geldt overigens niet voor de Europese cijfers, omdat de leverancier van deze cijfers, Eurostat, afrondt op vijftallen.
Bij een afgeronde opsomming, bijvoorbeeld in een tabel, kan het voorkomen dat de (afgeronde) delen niet optellen tot de (afgeronde) som. De opsomming is in dat geval niet kloppend gemaakt om zo dicht mogelijk bij de niet-afgeronde aantallen te blijven. Om dezelfde reden zijn percentages berekend op basis van de desbetreffende niet-afgeronde aantallen.
Bij het opstellen van de RVK wordt gestreefd naar maximale vergelijkbaarheid, zowel tussen de RVK en andere rapportages als tussen de onderlinge edities van de RVK. Het komt echter voor dat een klein deel van de registraties van een bepaalde rapportageperiode pas na het verstrijken van die periode plaatsvindt. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen rapportages en/of edities. Als dit leidt tot opvallende veranderingen is dat opgemerkt in een voetnoot. Waar relevant wordt de peildatum genoemd; voor de lezer is dan duidelijk dat het cijfer in kwestie de stand van zaken op een specifieke datum weergeeft.

Tot slot moet de kanttekening worden geplaatst dat in de RVK hoofdzakelijk over aantallen procedures wordt gerapporteerd, maar dat de aantallen en eventuele verbanden tussen de aantallen binnen een proces en tussen de processen niet als cohort kunnen worden benaderd. Waar bijvoorbeeld wordt gerapporteerd over aantallen ingediende toelatingsaanvragen en aantallen afgehandelde toelatingsaanvragen, zal het niet altijd om dezelfde procedures gaan. Een aanvraag kan net voor het verstrijken van de rapportageperiode worden ingediend of de behandeling van een aanvraag kan langer duren dan de tijdspanne van de rapportageperiode. Om die reden worden de aantallen aanvragen en de aantallen afgehandelde aanvragen binnen dezelfde periode niet rechtstreeks met elkaar in verband gebracht.

2
Werk, studie en gezin

2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag

In het reguliere toelatingsbeleid zijn de verblijfsdoelen en toelatingsvoorwaarden vastgelegd. Zo is het voor vreemdelingen die voor bijvoorbeeld werk, studie of gezinsleven naar Nederland willen komen duidelijk aan welke voorwaarden ze moeten voldoen.
De ambitie is om evenwicht te houden tussen enerzijds de draagkracht van de samenleving en anderzijds de snelle en eenvoudige toelating voor wie een bijdrage levert aan de (kennis-)economie, wetenschap en cultuur. Vreemdelingen die onder het reguliere toelatingsbeleid in Nederland willen verblijven, hebben een verblijfsvergunning regulier (VVR) nodig. Het merendeel van de vreemdelingen heeft eerst een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) nodig om Nederland in te reizen.[1] De aanvragen voor MVV en VVR zijn samengevoegd in de procedure voor Toegang en Verblijf (TEV). De vreemdeling of de referent start de TEV-procedure door het indienen van een MVV-aanvraag bij de diplomatieke post in het land van herkomst (de vreemdeling) of bij de IND (de referent). Als de MVV wordt afgegeven, stelt de IND de vreemdeling na inreis in Nederland ambtshalve (zonder aanvraag) in het bezit van een VVR. Niet MVV-plichtige vreemdelingen kunnen Nederland zonder MVV inreizen en hier bij de IND een VVR aanvragen (dus zonder MVV) of de referent kan de aanvraag voor hen indienen voordat de vreemdelingen inreizen.

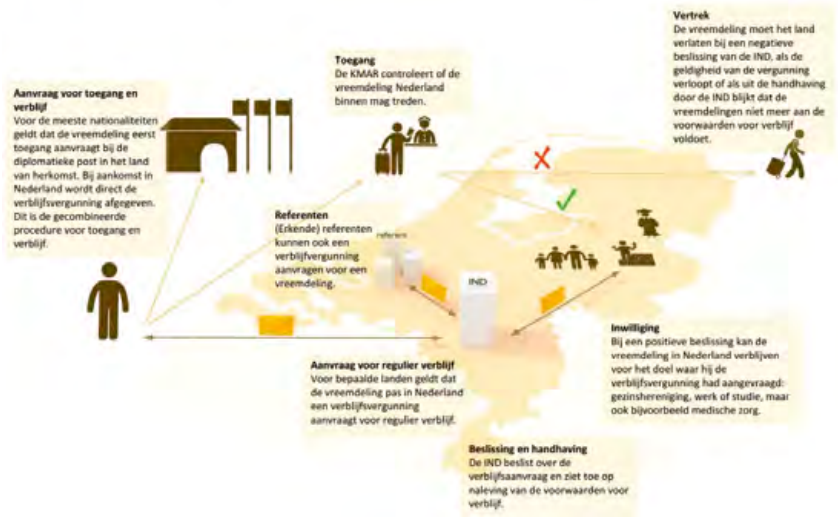

Dit hoofdstuk behandelt ook het verblijf van vreemdelingen die een beroep kunnen doen op het vrij verkeer van personen. Dit zijn EU-burgers en eventueel derdelander gezinsleden van EU-burgers. Voor de derdelanders is een EU-document verplicht. Het is het bewijs van verblijfsrecht in Nederland. Voor EU-burgers is het niet verplicht.[2] Zij vragen het in de praktijk alleen aan als zij nog niet vrij zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt (dit geldt nog voor de Kroaten). Zij kunnen er dan mee aantonen dat zij in Nederland mogen werken, mits hun werkgever beschikt over een tewerkstellingsvergunning (TWV) en verblijven. Op het EU-document staat dan een aantekening dat hun werkgever in het bezit moet zijn van een tewerkstellingsvergunning. In het geval andere EU-burgers een EU-document aanvragen,

[1] De landen die zijn uitgezonderd van de MVV-plicht zijn de landen van de Europese Economische Ruimte, Australië, Canada, Japan, Monaco, Nieuw-Zeeland, de Verenigde Staten, Zuid-Korea en Zwitserland. Tevens bestaan er beleidsmatige uitzonderingen op de MVV-plicht.

[2] Cijfers van EU-burgers die in Nederland verblijven en die geen EU-document aanvragen, zijn in de Vreemdelingenketen in het toelatingsproces niet bekend en komen als zodanig niet terug in deze rapportage.

luidt de aantekening dat arbeid vrij is toegestaan en de werkgever niet hoeft te beschikken over een TWV.

Bij afwijzing van een reguliere aanvraag kan bezwaar worden aangetekend bij de IND, en (hoger) beroep bij de rechtbank of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2.2 Kerncijfers[3]

Voor een aantal reguliere toelatingsregelingen moeten organisaties, bedrijven en instellingen worden erkend als referent. Er zijn vier categorieën van erkenning: 1) arbeid regulier en kennismigranten, 2) au pair en uitwisseling, 3) onderwijs en 4) wetenschappelijk onderzoek. Erkend referenten kunnen met een versnelde toelatingsprocedure vreemdelingen naar Nederland laten komen. Erkend referenten worden opgenomen in een openbaar register. In de eerste helft van 2017 zijn 650 aanvragen om erkenning als referent ingediend. In dezelfde periode zijn 590 erkend referentschapsprocedures afgerond. Daarvan werden er 520 ingewilligd en 30 afgewezen. Daarnaast zijn ook 40 aanvragen ingetrokken door de klant, buiten behandeling gesteld, of anderszins niet inhoudelijk afgedaan. Op 1 juli 2017 komt het totaal aantal erkende referenten daarmee op 5.890.

In de cijfers over reguliere verblijfsprocedures wordt in de RVK onderscheid gemaakt tussen:
- TEV-procedures (MVV-plichtige vreemdelingen) en VVR (zonder MVV)-procedures;
- EU-document procedures (verblijf op grond van het vrij verkeer van personen).

TEV- en VVR (zonder MVV)-procedures

Voor de cijfermatige weergave van TEV en VVR procedures wordt voortgebouwd op de clusterindeling zoals die met de Wet Modern Migratiebeleid (MoMi) is geïntroduceerd. De clusters zijn:

1. Uitwisseling
2. Studie
3. Arbeid tijdelijk
4. Arbeid regulier
5. Kennis & talent
6. Familie & gezin
7. Humanitair tijdelijk
8. Humanitair niet-tijdelijk
9. Bijzonder verblijf

Een aantal verblijfsclusters bevat slechts een gering aantal verblijfsdoelen, waardoor het aantal procedures in zo'n cluster in de regel ook laag zal zijn. Bij kleine aantallen doen zich procentueel gezien eerder grote fluctuaties voor. In veel gevallen is de stijging of daling in absolute aantallen, ondanks een aanzienlijke procentuele stijging of daling, niet substantieel.

EU-documentprocedures

Daarnaast worden ook de cijfers getoond van procedures van vreemdelingen die een beroep doen op verblijf op grond van het vrij verkeer van personen (EU-documentprocedures). Deze worden onderverdeeld naar EU-burgers en derdelanders.

[3] In deze paragraaf worden de ingediende en de afgehandelde aanvragen behandeld. De aantallen kunnen niet als cohort worden benaderd, omdat aanvragen niet per se in dezelfde rapportageperiode worden ingediend dan waarin ze worden afgehandeld. Zie ook paragraaf 1.1 van de inleiding.

2.2.1 Aanvragen en beslissingen

Het totaal aantal aangevraagde reguliere verblijfsprocedures geeft aan hoeveel aanvragen per verblijfscluster worden ingediend. Het betreft hier de TEV en de VVR procedures opgeteld.

	2016-1	2017-1	% verschil
Uitwisseling	1.250	1.540	↑23%
Studie	5.740	6.530	↑14%
Arbeid tijdelijk	270	210	↓21%
Arbeid regulier	760	1.070	↑41%
Kennis & Talent	6.410	7.880	↑23%
Familie & Gezin	19.430	17.600	↓9%
Humanitair tijdelijk	290	280	↑5%
Humanitair niet-tijdelijk	420	330	↓22%
Bijzonder verblijf	40	30	↓16%
Totaal	**34.610**[4]	**35.470**	**↑ 2%**

Tabel 2.1 *Reguliere aanvragen: Totaal TEV en VVR instroom (bron: IND)*

Reguliere toelatingsprocedures in Nederland worden in twee categorieën getoond:
1. Het aantal TEV-procedures
2. Het aantal VVR-procedures

	Instroom	Afgehandeld
2016-1	24.150	18.620
2017-1	24.080	22.520
% verschil	**↓0%**	**↑21%**

Tabel 2.2 *Instroom en afhandelingen TEV-procedures (bron: IND)*

	Instroom	Afgehandeld
2016-1	10.460	10.250
2017-1	11.390	10.870
% verschil	**↑9%**	**↑6%**

Tabel 2.3 *Instroom en afhandelingen VVR-procedures (bron: IND)*

[4] Cijfers wijken licht af van eerder gerapporteerde cijfers over 2016. (Zie 1.3)

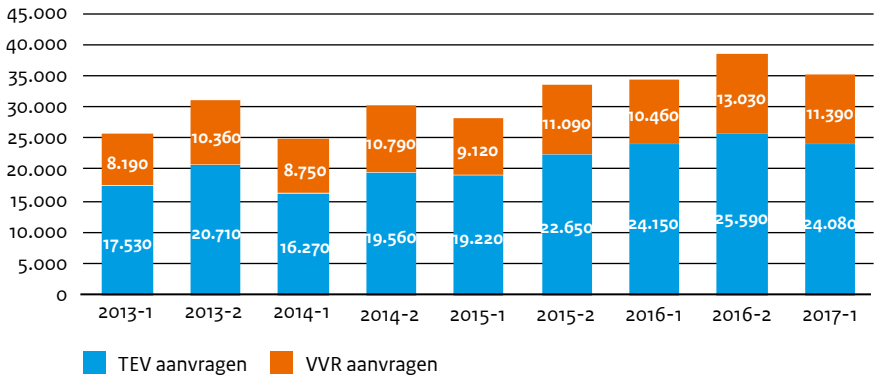

Figuur 2.1 *Aantal TEV- en VVR procedures 2013- 2017-1 (bron: IND)*

In figuur 2.1 worden per halfjaar de reguliere aanvragen sinds 2013 weergegeven, onderverdeeld in de procedures TEV en VVR.

Hieronder worden van de twee categorieën de ontwikkeling van de instroom (aanvragen) getoond. Eerst de reguliere toelatingsprocedures (TEV en VVR (zonder MVV) en daarna van de procedures EU-documenten.

TEV-procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van MVV-plichtige vreemdelingen in de TEV-procedure (hierna genoemd: aanvragen).
Figuur 2.2 is het totaal aantal TEV-aanvragen in het eerste halfjaar van 2017 naar verblijfs-cluster uitgesplitst en per cluster afgezet tegen de vergelijkbare periode een jaar eerder.

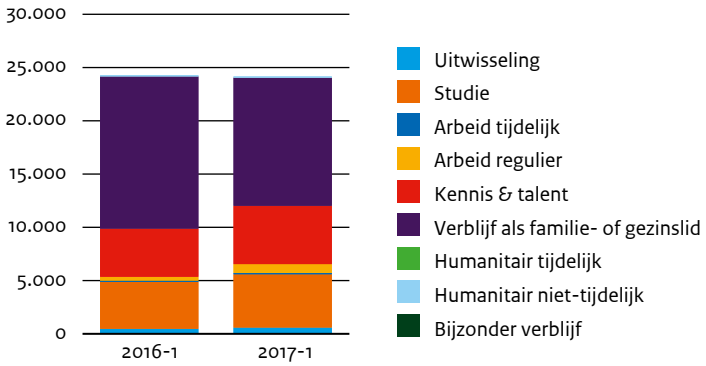

Figuur 2.2 *Aantal opgestarte TEV-procedures per verblijfscluster per halfjaar (Bron: IND)*

	2016-1	2017-1	% verschil
Uitwisseling	500	590	↑19%
Studie	4.340	4.990	↑15%
Arbeid tijdelijk	160	130	↓15%
Arbeid regulier	400	790	↑96%
Kennis & Talent	4.440	5.490	↑24%
Familie & Gezin	14.280	12.050	↓16%
Humanitair tijdelijk	<5	<5	0%
Humanitair niet-tijdelijk	30	30	0%
Bijzonder verblijf	0	<5	%
Totaal	**24.150**	**24.080**	**↓0%**

Tabel 2.4 *Aantal opgestarte TEV-aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)*

	2016-1	2017-1	% verschil	Inwilligings-percentage 2017-1
Uitwisseling	450	630	↑39%	98%
Studie	3.750	3.770	↑1%	98%
Arbeid tijdelijk	160	130	↓19%	78%
Arbeid regulier	350	720	↑106%	75%
Kennis & Talent	4.420	5.370	↑22%	97%
Familie & Gezin	9.450	11.880	↑26%	74%
Humanitair tijdelijk	0	<5	↑%	67%
Humanitair niet-tijdelijk	50	30	↓46%	25%
Bijzonder verblijf	<5	<5	↓50%	
Totaal	**18.620**	**22.520**	**↑21%**	**84%**

Tabel 2.5 *Aantal afgehandelde TEV-aanvragen en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)*

Bij de clusters Humanitair en Bijzonder Verblijf moet de kanttekening worden geplaatst dat de aantallen procedures in deze clusters laag zijn waardoor het percentage aanzienlijk kan wijzigen door enkele afhandelingen of inwilligingen meer of minder.

VVR procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van niet-MVV-plichtige vreemdelingen in de VVR-procedure (hierna genoemd: aanvragen).

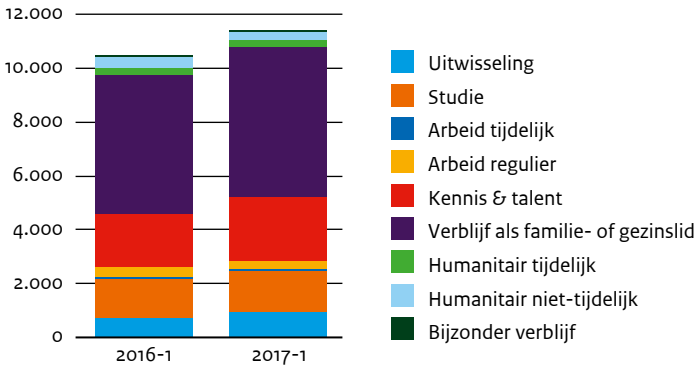

Figuur 2.3 *Aantal ingediende aanvragen VVR per verblijfscluster en per halfjaar (Bron: IND)*

Figuur 2.3 toont het aantal aanvragen voor de VVR zonder MVV in de eerste helft van 2016 en de eerste helft van 2017 uitgesplitst naar verblijfscluster. De onderliggende aantallen en de verschillen tussen de twee perioden zijn verder uitgewerkt in tabel 2.6.

	2016-1	2017-1	% verschil
Uitwisseling	760	950	↑25%
Studie	1.400	1.530	↑10%
Arbeid tijdelijk	110	80	↓29%
Arbeid regulier	360	280	↓21%
Kennis & Talent	1.970	2.400	↑22%
Familie & Gezin	5.150	5.550	↑8%
Humanitair tijdelijk	290	280	↓5%
Humanitair niet-tijdelijk	390	300	↓24%
Bijzonder verblijf	40	30	↓18%
Totaal	**10.460**	**11.390**	**↑9%**

Tabel 2.6 *Aantal ingediende VVR aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)*

Afgehandelde aanvragen VVR (zonder MVV)	2016-1	2017-1	% verschil	Inwilligings-percentage 2017-1
Uitwisseling	690	940	↑35%	99%
Studie	1.410	1.270	↓10%	97%
Arbeid tijdelijk	100	80	↓15%	86%
Arbeid regulier	330	260	↓22%	64%
Kennis & Talent	2.010	2.330	↑16%	85%
Familie & Gezin	5.040	5.410	↑7%	85%
Humanitair tijdelijk	290	260	↓9%	65%
Humanitair niet-tijdelijk	340	310	↓11%	31%
Bijzonder verblijf	40	20	↓43%	57%
Totaal	**10.250**	**10.870**	**↑6%**	**85%**

Tabel 2.7 *Aantal afgehandelde aanvragen VVR en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)*

Aanvragen voor EU-documenten

	Instroom	Afgehandeld
2016-1	1.390	1.760
2017-1	1.590	1.630
% verschil	↑14%	↓7%

Tabel 2.8 *Instroom en afhandelingenaanvragen EU-documenten (bron: IND)*

EU-documentprocedures per verblijfscluster

EU-burgers die nog niet vrij zijn op de Nederlandse arbeidsmarkt (EU-document niet verplicht) kunnen een EU-document aanvragen. Derdelander gezinsleden van EU-burgers (EU-document verplicht) moeten een EU-document aanvragen. Het is geen toelatings-aanvraag maar een aanvraag om een bewijs van het verblijfsrecht op grond van het vrij verkeer van personen. Uit het document blijkt onder welke voorwaarden in Nederland mag worden gewerkt (toegang tot de arbeidsmarkt). De cijfers over de EU-documenten geven geen inzicht in het totaal aantal EU-burgers dat in Nederland verblijft omdat de aanvraag voor een EU-document voor hen vrijwillig is.[5]

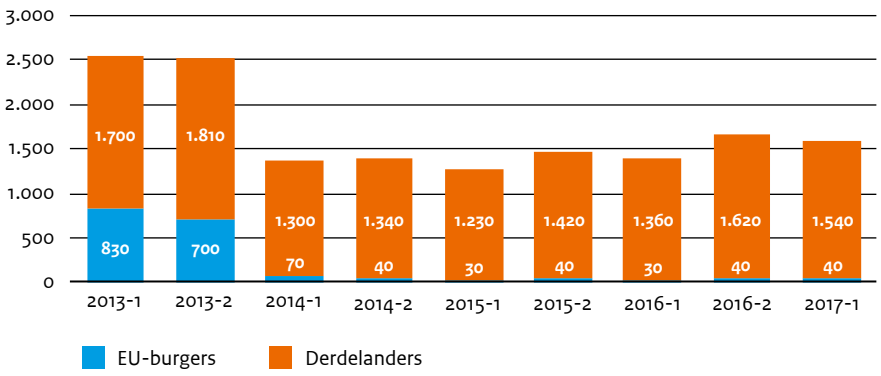

Figuur 2.4 *Aantal ingediende aanvragen EU-document naar nationaliteitsgroep en per halfjaar (Bron: IND).*

In figuur 2.4 is onderscheid gemaakt tussen de beide nationaliteitsgroepen die een EU-document kunnen aanvragen.

	2016-1	2017-1	% verschil
EU-burgers	30	40	↑48%
Derdelanders	1.360	1.540	↑14%
Totaal	**1.390**	**1.590**	**↑14%**

Tabel 2.9 *Aantal ingediende aanvragen voor EU-document naar nationaliteitsgroep (Bron: IND)*

2.2.2 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures

In het eerste half jaar van 2017 is 85 procent van de TEV-aanvragen, 94 procent van de VVR (zonder MVV) aanvragen en 93 procent van de EU-document aanvragen binnen de wettelijke termijn beslist.

	2016-1	2017-1

[5] Statistieken over EU-burgers die zich hebben laten inschrijven in de BRP in Nederland zijn beschikbaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

TEV	95%	85%
VVR (zonder MVV)	93%	94%
EU-documenten	84%	93%

Tabel 2.10 *Percentages binnen wettelijke termijn beslist (Bron: IND)*

2.2.3 Definitieve Regeling langdurig verblijvende kinderen

De regeling langdurig verblijvende kinderen is op 1 februari 2013 in werking getreden. De regeling bestaat uit een overgangsregeling ("het kinderpardon"), die tot 1 mei 2013 liep, en een definitieve, doorlopende regeling. In deze paragraaf wordt gerapporteerd over de definitieve regeling.

	Aanvragen	Afgehandeld	Ingewilligd VVR in eerste aanleg en bezwaar	Afgewezen
2013 vanaf 1 feb	880	640	30	570
2014	470	540	40	520
2015	440	510	30	450
2016	270	270	<10	260
2017-1	70	100	10	70
Totaal	**2.120**[6]	**2.060**	**120**	**1.870**

Tabel 2.11 *Instroom en uitstroom aanvragen voor de Regeling langdurig verblijvende kinderen*[7] *(bron: IND)*

2.2.4 (Hoger) beroepen

De Vreemdelingenkamers doen de beroepen af die worden ingediend naar aanleiding van een beslissing in een reguliere procedure. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State doet dit voor de ingediende hoger beroepen.

Tabel 2.12 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

	Beroep		Hoger beroep	
	Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2016-1	5.100	4.910	880	790
2017-1	5.290	4.860	870	700
% verschil	↑10%	↓8%	↓2%	↓11%

Tabel 2.12 *In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen) (bron: Rvdr/RvS)*

[6] Vanaf de editie over 2016 worden de aantallen herberekend over voorgaande periodes. Gebruikelijke mutaties in het systeem hebben tot gevolg dat de nieuwe cijfers af kunnen wijken van eerder gepubliceerde aantallen aanvragen en afgehandelde zaken.

[7] De aantallen in de tabel betreffen zowel hoofdpersonen als de gezinsleden en maken onderdeel uit van de aantallen VVR die in paragraaf 2.2.1 zijn toegelicht.

3
Asiel

3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag?

Een vreemdeling die in Nederland bescherming wil vragen omdat hij in zijn eigen land gevaar loopt, kan een asielaanvraag indienen bij de IND. De IND behandelt de asielaanvragen in eerste instantie in de algemene asielprocedure (AA) van acht dagen. Als meer tijd nodig blijkt, wordt de aanvraag verder behandeld in de verlengde asielprocedure (VA). Gedurende de asielprocedure verzorgt het COA de opvang van de vreemdeling. Als de IND de aanvraag inwilligt, ontvangt een vreemdeling een verblijfsvergunning asiel. Hij of zij verruilt de opvang dan voor een huis dat één van de Nederlandse gemeenten aan hem toewijst. Op het moment dat een vreemdeling een afwijzing ontvangt op zijn aanvraag, wordt het dossier overgedragen aan de DT&V die start met een terugkeertraject. Met de onherroepelijke afwijzing vervalt het recht op opvang.
Vanwege de hoge instroom past de IND per 1 maart 2016 een sporenbeleid toe, waarbij voor specifieke groepen asielzoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast.
Het sporenbeleid bestaat uit vijf sporen, te weten een spoor voor Dublinclaimanten (spoor 1), voor asielzoekers afkomstig uit een veilig land van herkomst of die reeds elders in de EU bescherming hebben (spoor 2), evident kansrijke asielaanvragen (spoor 3), de 8-daagse AA procedure (spoor 4) en de mogelijk inwilligbare zaken waar nog extra onderzoek naar identiteit/nationaliteit nodig is (spoor 5).
Wanneer de IND de aanvraag afwijst kan de vreemdeling hiertegen beroep aantekenen bij de rechtbank en eventueel vervolgens hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
Een vreemdeling kan na afwijzing van zijn asielaanvraag redenen hebben om een nieuwe aanvraag in te dienen. Nadat de vreemdeling de IND hier schriftelijk van in kennis heeft gesteld, kan hij een tweede of volgende asielaanvraag indienen. Tweede en volgende asielaanvragen behandelt de IND in beginsel in de eendagstoets asiel.

3.2 Kerncijfers

3.2.1 Aanvragen en beslissingen

De asielinstroom in Nederland bestaat uit het aantal in behandeling genomen asielaanvragen. Dit betreft zowel eerste aanvragen (inclusief geboorten) als tweede en volgende aanvragen. Ook nareizende gezinsleden van houders van een zelfstandige asielvergunning worden als asielinstroom meegeteld. Ook zij leggen beslag op de opvangcapaciteit van het COA. Ook zijn nu asielzoekers die in het kader van de EU-herplaatsingsafspraken vanuit Griekenland en Italië naar Nederland zijn overgebracht meegerekend (Herplaatsing). Tenslotte zijn ook de vluchtelingen[8] die in het kader van hervestiging naar Nederland zijn overgebracht meegeteld (vanuit Turkije en andere landen buiten de EU). Voorheen werden zij niet tot de asielinstroom gerekend, maar werden zij apart weergegeven.

	Totaal	Eerste aanvragen	Tweede en volgende aanvragen	Nareizigers	Her-plaatsing	Her-vestiging
2016-1	12.910	8.420[9]	800	3.210	320	160[10]
2017-1	19.390	7.020	1.020	9.390	850	1.110
% verschil	↑50%	↓17%	↑28%	↑195%	↑165%	↑593%

Tabel 3.1 *Asielinstroom totaal en uitgesplitst naar type aanvraag. Nareizigers, herplaatste asielzoekers en hervestigde vluchtelingen tellen mee als asielinstroom op het moment van aankomst in Nederland. (bron: IND)*

In figuur 3.1 is de uitsplitsing naar type aanvraag (met terugwerkende kracht sinds 2013) te zien.

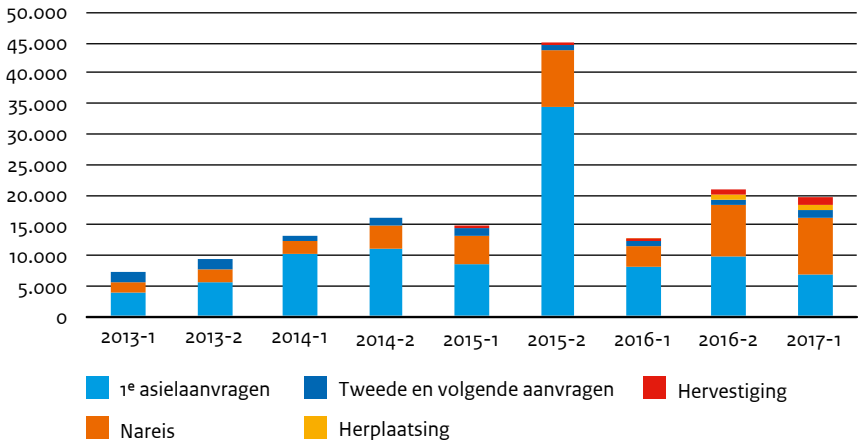

Figuur 3.1 *Totale asielinstroom per half jaar (bron: IND)*

[8] In het kader van hervestiging wordt voorafgaand aan vertrek naar Nederland in een derde land buiten de EU beoordeeld of een persoon in aanmerking komt voor internationale bescherming in Nederland (vluchtelingschap of subsidiaire bescherming). In de RVK wordt deze groep aangeduid als 'vluchtelingen'.

[9] Uit een eerdere analyse van het geautomatiseerde rapportagesysteem is gebleken dat, door de manier van registreren en verwerken in geautomatiseerde rapportages, een zaak in sommige gevallen niet meer zichtbaar is in de cijfers in deze rapportage. In mei 2017 heeft de IND een systeemaanpassing doorgevoerd, waardoor deze discrepantie zich niet meer zal voordoen. Gezien de beperkte omvang van de afwijking en om consistentie tussen rapportages te waarborgen, is in deze rapportage uitgegaan van de gegevens zoals die in het geautomatiseerde rapportagesysteem zijn opgenomen. Uit de analyse is gebleken dat in afwijking van deze cijfers de totale instroom eerste asielaanvragen over 2016-1 8.420 was.

[10] Cijfers wijken licht af van eerder gerapporteerde cijfers over 2016. (Zie 1.3).

In de eerste helft van 2017 werden de meeste eerste asielaanvragen door Syriërs ingediend. Op de tweede plaats volgden de Eritreeërs en op de derde plaats de Marokkanen. (zie figuur 3.2).

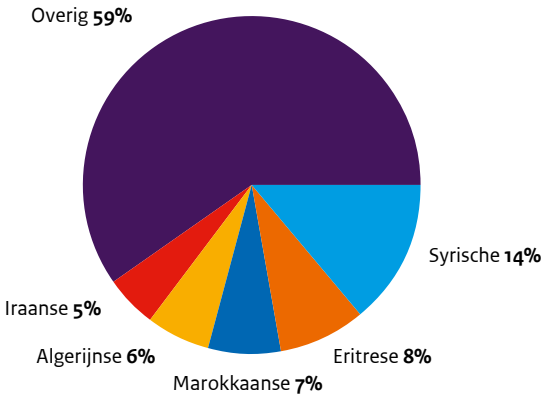

Figuur 3.2 *Top-5 nationaliteiten eerste asielaanvragen 2017-1 (bron: IND)*

De asielvergunninghouder kan ten behoeve van een of meerdere kerngezinsleden een MVV-nareisaanvraag doen, of het gezinslid kan dit doen bij een ambassade in het land van herkomst. Nadat de MVV-nareisaanvraag is ingewilligd, kan het gezinslid Nederland inreizen. Tot 1 januari 2014 moest de nareiziger vervolgens een aanvraag voor een (afgeleide) asielvergunning indienen. Sinds 1 januari 2014 krijgen nareizigers de afgeleide asielvergunning (na een inwilliging op de MVV-nareisaanvraag) ambtshalve verleend.

	Aantal ingediende aanvragen MVV nareis	Aantal ingewilligde aanvragen MVV-nareis, eerste aanleg + bezwaar	Inwilligingspercentage eerste aanleg
2016-1	22.790	3.270[11]	55%
2017-1	4.170	6.340	58%
% verschil	↓82%	↑94%	↑3%

Tabel 3.2 *Aantal aanvragen MVV nareis en ingewilligde MVV-nareisaanvragen (eerste aanleg en bezwaar) (Bron: IND)*

Hervestiging en herplaatsing

Bij hervestiging gaat het om door de UNHCR voorgedragen personen die van buiten de EU naar Nederland worden overgebracht, ten aanzien van wie voorafgaand aan het vertrek naar Nederland door de IND is beoordeeld dat zij in aanmerking komen voor internationale bescherming, en op grond waarvan hen direct na inreis een asielvergunning wordt verleend (brief Meerjarig beleidskader hervestiging 2016-2019, 30 november 2015, TK 2015–2016, 19 637, nr. 2087). In 2017 staat hervestiging voornamelijk in het teken van de uitvoering van Europese afspraken (met name EU-Turkije verklaring d.d. 18 maart 2016).

[11] Productiecijfers wijken licht af van eerder gerapporteerde cijfers over 2015. (Zie 1.3)

Bij herplaatsing (Raadsbesluit 2016-1/1523 en Raadsbesluit 2016-1/1601) gaat het om kansrijke asielzoekers die uit Griekenland of Italië worden herplaatst naar Nederland. Deze asielzoekers dienen bij aankomst in Nederland een asielverzoek in. Deze categorie wordt niet standaard ingewilligd. In voorkomende gevallen kan er nader onderzoek nodig zijn en kan er alsnog een afwijzing op het verzoek volgen.

	Totaal Hervestiging	Herplaatsing
2016-1	160	320
2017-1	1.110	850

Tabel 3.3 *Aantal hervestigde vluchtelingen en herplaatste asielzoekers. (bron: IND)*

Tabel 3.3 geeft de aantallen vluchtelingen en asielzoekers weer die in 2016-1 en 2017-1 via hervestiging en herplaatsing in Nederland in aanmerking zijn gekomen.

Beslissingen

In tabel 3.4 wordt het aantal afgehandelde eerste aanvragen getoond, uitgesplitst in het aantal inwilligingen, afwijzingen en het aantal overige afdoeningen.

	Inwilliging	Afwijzing	Overig	Totaal beslissingen	Inwilligings-percentage
2016-1	14.100	6.000	1.190	21.290	66%
2017-1	3.380	7.180	380	21.280	31%

Tabel 3.4 *Het aantal afgehandelde eerste aanvragen, uitgesplitst naar afdoening (bron: KMI+)*

In tabel 3.5 het aantal verleende asielvergunningen uitgesplitst soort aanvraag.

	Totaal status-houders	Vanuit eerste asiel-aanvragen	Vanuit herhaalde asiel-aanvragen	Vanuit relocatie	Vanuit her-vestiging	Vanuit zij-instroom	Ingereisde nareizigers
2016-1	18.420	14.100	270	270	160	400	3.220
2017-1	15.590	3.380	240	830	1.090	660	9.390

Tabel 3.5 *Het aantal verleende asielvergunningen (bron: KMI+)*

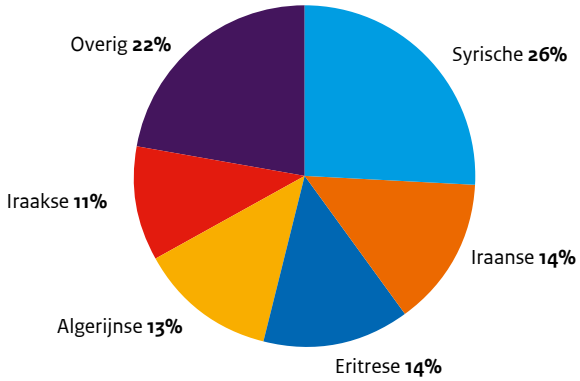

Figuur 3.3 *Top-5 nationaliteiten inwilligingen eerste asielaanvragen 2017-1 (bron: KMI+)*

3.2.2 (Hoger) beroepen

De Vreemdelingenkamers behandelen de ingediende beroepen en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State de hoger beroepen. Tabel 3.5 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

		Beroep		Hoger beroep	
		Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2016-1	**Totaal**	**7.170**	**6.960**	**1.670**	**1.560**
	AA	2.350	2.310	1.160	1.010
	VA	1.390	1.490	510	550
	Dublin	3.430	3.160	*	*
2017-1	**Totaal**	**8.610**	**8.190**	**2.450**	**2.700**
	AA	2.520	2.690	1.860	1.990
	VA	2.600	1.980	790	710
	Dublin	3.480	3.530	*	*
% verschil		↑20%	↑18%	↑59%	↑72%

Tabel 3.5 *In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen)(bron: Rvdr/RvS)*

* *De Dublin-zaken in hoger beroep worden niet apart weergegeven maar maken onderdeel uit van de VA- en AA- zaken in hoger beroep.*

3.2.3 Opvang

Gedurende de behandeling van de asielaanvraag heeft de asielzoeker recht op opvang. Het COA verzorgt deze opvang. De duur van de opvang, en daarmee ook de bezetting, is gekoppeld aan de duur van de behandeling van de asielaanvraag en de benodigde tijd om een vergunninghouder naar een gemeente uit te plaatsen, danwel de benodigde tijd om iemand te laten vertrekken uit Nederland. In paragraaf 3.3 wordt het uitplaatsen van vergunninghouders nader toegelicht.
De instroom in de opvang wijkt af van de instroom IND, dit wordt veroorzaakt doordat niet iedereen die bij de IND instroomt opvang behoeft, en doordat bijvoorbeeld kinderen geboren worden in de opvang die niet als instroom IND tellen.

	Ontvangen in opvang	Uitgestroomd uit opvang	Bezetting opvang	Waarvan AMV's
2016-1	13.650	25.360	36.100	1.340
2017-1	21.670	26.820	22.660	800
% verschil	↑59%	↑6%	↓37%	↓68%

Tabel 3.6 *Instroom, uitstroom en bezetting van de centrale opvang, inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties (bron: COA; peildatum 1 juli 2016 en 2017)*

Het aandeel van nareizigers op het totaal aantal personen dat in de eerste helft van 2017 is ingestroomd is relatief hoog. In de uitstroom is het aandeel vergunninghouders hoog.

Verblijfsduur	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar
2016-1	85%	8%	2%	1%	1%	3%
2017-1	61%	28%	4%	2%	1%	4%

Tabel 3.7 *Percentage personen in de centrale opvang (inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties) naar verblijfsduur in juli 2017-1 (bron: COA; peildatum 1 juli 2016 en 2017)*

	Vergunninghouders in opvang
2016-1	16.170
2017-1	9.910[12]
% verschil	↓39%

Tabel 3.8 *Bezetting vergunninghouders in de centrale opvang (bron: COA; peildatum 1 juli 2016 en 2017)*

De asielprocedure brengt verhuizingen met zich mee voor de betrokken vreemdelingen. Ook vinden er verhuizingen plaats op eigen verzoek van de vreemdeling. In onderstaande tabel worden de verhuisbewegingen weergegeven van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin. De verhuisbeweging van de centrale ontvangstlocatie (COL) naar de procesopvanglocatie (POL) en de verhuizing naar een asielzoekerscentrum zijn onderdeel van de procedure en worden daarom in onderstaande aantallen niet meegenomen.

	Totaal aantal verhuizingen	Op eigen verzoek	Op initiatief COA	Sluiting centrum	Gedwongen
2016-1[13]	1.640	490	860	260	30
2017-1	1.720	680	730	300	10
% verschil	↑5%	↑38%	↓ 29%	↑16%	↓66%

Tabel 3.9 *Aantal verhuisbewegingen van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin. (bron: COA)*

Gedwongen betekent in dit geval een 'niet vrijwillige overplaatsing': Het COA heeft op basis van de Rva (Regeling verstrekking asielzoekers) de bevoegdheid om bewoners/asielzoekers door en over te plaatsen. Deze bevoegdheid wordt soms gebruikt om spanningen in een

[12] Het aantal vergunninghouders is in deze rapportage gebaseerd op de verblijfstitel volgens de (BVV). Voorheen werden deze gerapporteerd op basis van soort besluit COA. De reden hiervan is dat de verblijfstitel volgens de BVV als meest betrouwbaar wordt gezien.

[13] In RVK 2016-1 abusievelijk cijfers 2015-1 opgenomen.

locatie te voorkomen. Wanneer bemerkt wordt dat binnen een groep bewoners de spanning oploopt kan het verstandig zijn om een bewoner, bijvoorbeeld die asielzoeker die een grote (negatieve) invloed heeft op de andere bewoners naar een andere locatie over te plaatsen. Daarnaast wordt bij een overlast veroorzakende situatie, waarbij als maatregel een gedwongen verhuizing wordt opgelegd, de 'dader' naar een andere locatie overgeplaatst.

3.2.4 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met april 2017[14]

De 28 EU-lidstaten hebben in de periode januari-april 2017 samen 226.975 asielaanvragen geregistreerd. In deze periode zijn ook 43.375 asielaanvragen ingetrokken. Dit aantal kan niet zonder meer afgetrokken worden van de geregistreerde asielaanvragen, maar het geeft wel aan dat er rekening moet worden gehouden met dubbeltellingen.

In deze periode voert Duitsland (1) de lijst aan van de landen met het hoogste aantal asielaanvragen met een aandeel van 31%, gevolgd door Italië (2), Frankrijk (3), Griekenland (4), het Verenigd Koninkrijk (5), Oostenrijk (6), Zweden (7), Spanje (8), België (9) en Nederland (10). Duitsland (21.725) registreerde in deze periode de meeste intrekkingen van asielaanvragen.

Nederland registreerde in de periode januari-april 2017 ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar een daling van -24% aan asielaanvragen. De gemiddelde daling over alle lidstaten was -47%. De meest voorkomende herkomstnationaliteiten in de periode januari-april 2017 voor de gehele EU zijn: Syrië (13%), Afghanistan (8%), Nigeria (7%), Irak (6%), Pakistan (5%), Albanië (4%), Eritrea (3%), Bangladesh (3%), Guinee (3%) en Iran (3%).

In de periode januari-april 2017 ontving Griekenland de meeste asielaanvragen per 1.000 inwoners (1,82), gevolgd door Cyprus (1,60), Luxemburg (1,55), Malta (1,32), Oostenrijk (0,96), Duitsland (0,84), Italië (0,78) en Zweden (0,72). In dezelfde periode ontving Nederland 0,31 asielaanvragen per 1.000 inwoners. Het EU-gemiddelde was 0,44. Nederland staat hiermee op de elfde plaats.

[14] Nog niet alle lidstaten hadden op de peildatum 26 juli 2017 de cijfers beschikbaar. Voor de maand april had Spanje nog geen cijfers aangeleverd aan Eurostat.

EU-lidstaat	Aantal asielaanvragen	% Asiel v/h totaal	Aantal inwoners per 1 januari 2017	Asielaanvragen per 1.000 inwoners
Duitsland	69.450	30,60%	82.800.000	0,84
Italië	46.995	20,70%	60.589.445	0,78
Frankrijk	31.600	13,92%	67.024.459	0,47
Griekenland	19.575	8,62%	10.757.293	1,82
Verenigd Koninkrijk	10.780	4,75%	65.808.573	0,16
Oostenrijk	8.390	3,70%	8.772.865	0,96
Zweden	7.240	3,19%	9.995.153	0,72
Spanje	6.865	3,02%	46.528.966	0,15
België	5.920	2,61%	11.365.834	0,52
Nederland	5.330	2,35%	17.081.507	0,31
Polen	2.090	0,92%	37.972.964	0,06
Finland	1.565	0,69%	5.503.297	0,28
Bulgarije	1.560	0,69%	7.101.859	0,22
Hongarije	1.495	0,66%	9.797.561	0,15
Cyprus	1.365	0,60%	854.802	1,60
Roemenië	1.300	0,57%	19.638.309	0,07
Denemarken	940	0,41%	5.748.769	0,16
Luxemburg	915	0,40%	590.667	1,55
Portugal	820	0,36%	10.309.573	0,08
Ierland	775	0,34%	4.774.833	0,16
Malta	580	0,26%	440.433	1,32
Tsjechië	450	0,20%	10.578.820	0,04
Slovenië	255	0,11%	2.065.895	0,12
Kroatië	240	0,11%	4.154.213	0,06
Letland	210	0,09%	1.950.116	0,11
Litouwen	130	0,06%	2.847.904	0,05
Estland	95	0,04%	1.315.635	0,07
Slowakije	65	0,03%	5.435.343	0,01
Totaal EU-28	**226.975**	**100,00%**	**511.805.088**	**0,44**

Tabel 3.10 *Totaal aantal door derdelanders ingediende asielaanvragen in de EU (januari 2017 tot en met april 2017). Bron: Eurostat 26/07/2017. Alleen voor Spanje hebben de cijfers betrekking op het eerste kwartaal 2017.*

4
Geweigerd aan de grens

4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden?

Personen die het Schengengebied via Nederland willen in- of uitreizen passeren een grensdoorlaatpost en ondergaan een persoonscontrole. Deze grenscontrole wordt uitgevoerd door de KMar of, in het havengebied Rotterdam, door de Zeehavenpolitie (ZHP). Naast het uitvoeren van persoonscontroles op de doorlaatposten bewaken de KMar en de ZHP het gehele Schengen-buitengrensgebied, dat bestaat uit de maritieme kuststrook, haventerreinen en luchthavens, teneinde illegale grensoverschrijding en criminaliteit buiten de doorlaatposten te voorkomen en te bestrijden. Als een persoon de toegang wordt geweigerd, heeft hij in beginsel de verplichting direct terug te keren naar het land van vertrek, het land van herkomst of een ander land waar de toegang is gewaarborgd.

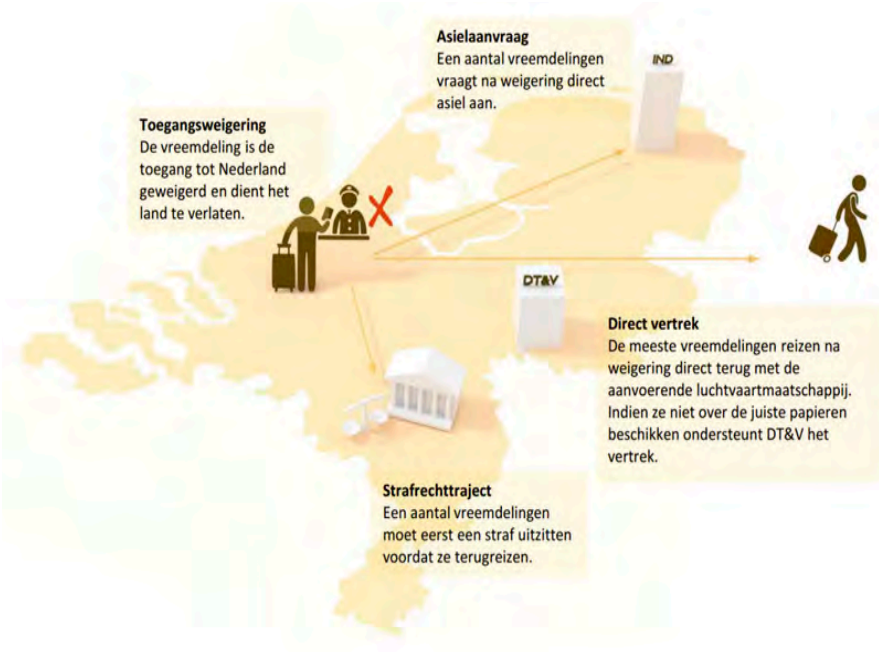

De groep toegangsgeweigerden valt uiteen in de volgende categorieën:

- Vreemdelingen die direct na weigering terugreizen op een claim bij de aanvoerende luchtvaartmaatschappij of rederij.
- Vreemdelingen die terugkeren na afhandeling van een strafrechttraject. Indien sprake is van een straf van langer dan vier maanden, dan draagt de KMar de zaak over aan de DT&V.
- Vreemdelingen die direct na aankomst aan de buitengrens te kennen geven een asielaanvraag in te willen dienen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de IND.[15] Als na de grensprocedure nog nader onderzoek nodig is, worden zij toegelaten tot het grondgebied. Voor gezinnen met minderjarige kinderen, die te kennen geven een asielaanvraag in te dienen geldt een aparte werkwijze. Zij krijgen aan de grens een gezinsscreening[16]. Indien uit de gezinscreening blijkt dat er geen sprake is van een ongeloofwaardige familieband, dan wel van vermoedens van kindersmokkel en mensenhandel en signalen van schending van de openbare orde, worden zij toegelaten tot het grondgebied en doorverwezen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel om de asielprocedure te doorlopen.

[15] Vanaf 20 juli 2015 is de herziene procedurerichtlijn van kracht waarbij de toegangsweigering in geval van een asielaanvraag wordt uitgesteld.

[16] De grensscreening wordt sinds 1 september 2014 uitgevoerd, Tweede Kamer 2013-2014, 19 637, nr. 1827)

In geval van (een vermoeden van) mensenhandel worden de ouders in grensdetentie geplaatst en worden de minderjarige kinderen onder voogdij geplaatst. Alleenstaande minderjarige asielzoekers worden nooit in grensdetentie geplaatst.

- Vreemdelingen voor wie directe terugkeer niet mogelijk is en die geen asielkaanvraag doen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de DT&V. De KMar en de DT&V hebben specifieke afspraken gemaakt over, onder andere, vreemdelingen zonder geldige reispapieren, vreemdelingen met medische problematiek of alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) (deze categorie is niet opgenomen in tabel 4.1).

4.2 Kerncijfers

	Instroom	Afhandeling	
	Toegangsgeweigerden	Direct terug	Asielaanvraag
2016-1	1.570	1.460	210
2017-1	1.510	1.230	290
% verschil	↓4%	↓16%	↑42%

Tabel 4.1 *Aantallen in- en uitstroom, uitgesplitst naar soort afhandeling (bron: KMar/ZHP)*

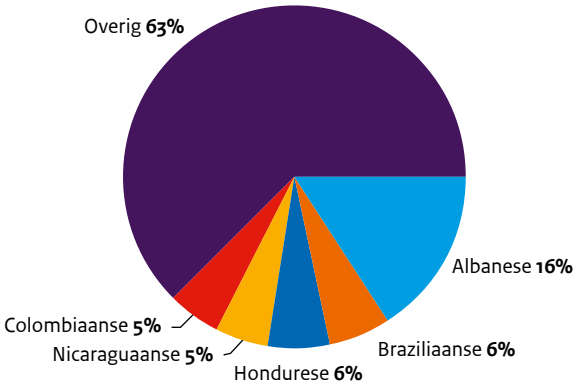

Figuur 4.1 *Top-5 nationaliteiten toegangsgeweigerden 2017-1 (exclusief personen die asiel aanvragen) (bron: KMar/ZHP)*

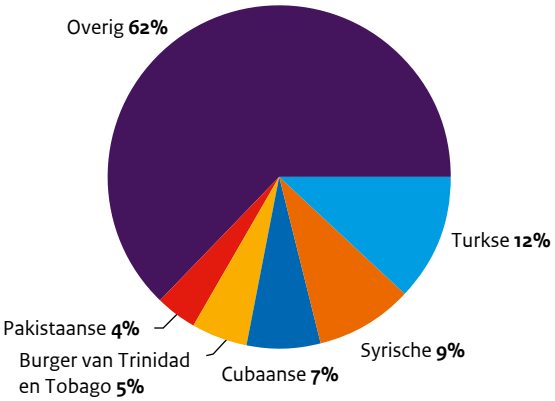

Figuur 4.2 *Top-5 nationaliteiten asielaanvragen na toegangsweigering 2017-1 (bron: KMar/ZHP)*

Figuur 4.1 geeft de top-5 nationaliteiten weer voor de categorie 'reguliere weigering'. Dit zijn alle geweigerde vreemdelingen, uitgezonderd die vreemdelingen die direct aansluitend asiel aanvragen. Van deze laatste groep is in figuur 4.2 de top-5 nationaliteiten gegeven.

5
Toezicht op legaal verblijf

5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek?

De Politie en de KMar voeren toezichtstaken uit in het kader van het bestrijden van illegaliteit in de vorm van binnenlands toezicht. Dit betreft ook (mobiel) toezicht nabij de binnengrenzen en (mobiel) toezicht op de haventerreinen. Binnenlands vreemdelingen-toezicht is bedoeld om (on)rechtmatigheid van een verblijf vast te stellen. Hiertoe kunnen personen worden staande gehouden en kan een identiteitsonderzoek worden verricht. Als een persoon onrechtmatig in Nederland verblijft, moet hij vertrekken. Dat kan direct na het vaststellen van het onrechtmatig verblijf, maar vreemdelingen kunnen ook een toezichtsmaatregel opgelegd krijgen. De Politie en de KMar dragen de dossiers over aan de DT&V. In het uiterste geval kan de vreemdeling in bewaring gesteld worden. DJI draagt zorg voor de personen in vreemdelingenbewaring en de DT&V regisseert het vertrek uit Nederland. De vreemdelingen in bewaring kunnen beroep aantekenen bij de rechtbank tegen hun inbewaringstelling en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Tevens kan beroep ingesteld worden bij de rechtbank tegen de voortduring van de bewaring en de eventuele verlenging van de bewaring.

5.2 Kerncijfers

5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar

De KMar controleert steekproefsgewijs, op basis van informatie of ervaringsgegevens, personen nabij de binnengrenzen van het Schengengebied (Mobiel Toezicht Veiligheid of MTV).

	Aantal persoonscontroles	Aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf[17]
2016-1	144.770[18]	760
2017-1	88.760	480
% verschil	↓39%	↓36%

Tabel 5.1 *Persoonscontroles in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) (bron: KMar)*

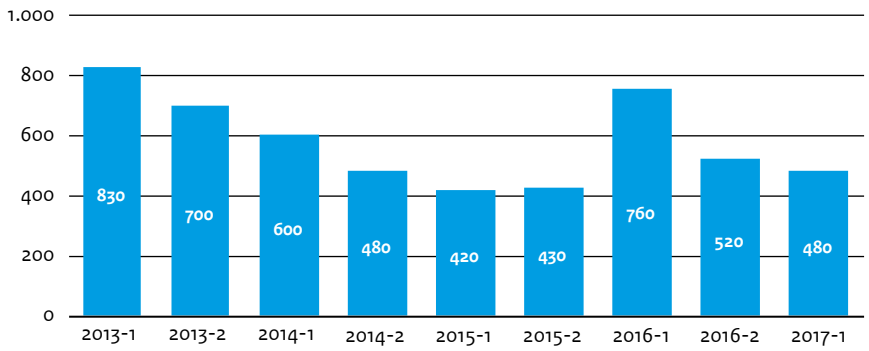

Figuur 5.1 *Aantal aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf in het kader van MTV per jaar 2012- 2017-1 (bron: KMar)*

Vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf die de KMar in het kader van MTV aantreft krijgen toezichtsmaatregelen opgelegd. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het uiterste middel; lichtere maatregelen worden indien mogelijk opgelegd. Daar waar mogelijk reizen vreemdelingen onder toezicht terug naar Duitsland of België (zie tabel 5.4)

	Niet aantoonbaar vertrek (aanzegging tot vertrek na MTV)	Aantoonbaar gedwongen vertrek
2016-1	300	330[19]
2017-1	150	130
% verschil	↓50%	↓61%

Tabel 5.2 *Vertrek na aantreffen zonder rechtmatig verblijf (bron: KMar)*

[17] De definitie aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf is geëvalueerd en geactualiseerd. Dit leidt er toe dat de cijfers nauwkeuriger zijn. Er treedt vanaf 2016 echter wel een trendbreuk op ten opzichte van voorgaande jaren. In deze RVK is het aantal aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf' gecorrigeerd voor personen met een asielachtergrond die door de Koninklijke Marechaussee zijn overgedragen aan Duitsland of België zonder daaraan voorafgaand te zijn aangetroffen bij een MTV-controle.

[18] Cijfer wijkt af van eerder gerapporteerde cijfer.

[19] Cijfer wijkt af van eerder gerapporteerde cijfer.

5.2.2 Binnenlands vreemdelingentoezicht

De Politie houdt toezicht door het uitvoeren van persoons- en objectgerichte controles. Voor deze controles geldt de volgende prioritering:

- Criminele vreemdelingen (al dan niet illegaal);
- Vreemdelingen die de openbare orde verstoren of anderszins overlast veroorzaken;
- Uitgeprocedeerde en/of illegaal verblijvende vreemdelingen die geen overlast veroorzaken en/of crimineel zijn.

De persoons- en objectgerichte controles kunnen onder andere aanleiding geven om een identiteitsonderzoek uit te voeren. De Politie kan naar aanleiding daarvan de vreemdeling een toezichtmaatregel opleggen ter fine van zijn of haar vertrek, indien na een identiteitsonderzoek blijkt dat een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft, of dat de identiteit en/of nationaliteit van de vreemdeling nog niet vastgesteld kan worden.

	Aantal objectgerichte controles	Aantal persoons controles	% aangetroffen bij persoonscontroles
2016-1	980	1.530	25%
2017-1	490	1.330	18%
% verschil	↓48%	↓7%	↓7%

Tabel 5.3 *Objectgerichtecontroles, persoonsgerichtecontroles door de Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel (AVIM) en% aangetroffen bij persoonscontroles (bron: NP)*

De Politie legt toezichtsmaatregelen op aan vreemdelingen die onrechtmatig in Nederland verblijven. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het ultimum remedium; lichtere maatregelen worden opgelegd indien mogelijk.

Een belangrijke indicator voor de opbrengst van het vreemdelingentoezicht is onder andere het aantal van daaruit gestarte terugkeertrajecten. De Politie registreerde in de eerste helft van 2017 onderstaande resultaten.

- 1.090 overdrachtsdossiers aan de DT&V als gevolg van een maatregelen van bewaring of vanwege strafrechtelijke detentie (VRIS);
- 180 periodieke meldplichten met een overdrachtsdossier aan DT&V;
- 20 overdrachtsdossiers aan DT&V zonder meldplicht;[20]
- 350 terugkeerbesluiten zonder overdrachtsdossier aan DT&V;[21]
- 290 bevelen terugkeerstaat EU lidstaat.[22]

5.2.3 Vreemdelingenbewaring

Vreemdelingenbewaring vindt plaats op basis van artikel 6 Vw2000, bij toegangsweigering van een vreemdeling aan de grens (grensdetentie), of op basis van artikel 59 Vw2000, wanneer een vreemdeling in Nederland wordt aangetroffen zonder rechtmatig verblijf. De laatste groep is het grootst.

[20] Hieronder vallen bijvoorbeeld gezinnen met schoolgaande kinderen en vaste verblijfplaats die de Politie goed in beeld heeft. Door de overdracht aan DT&V kunnen vertrekgesprekken worden gestart. Indien betrokkenen zich onttrekken aan terugkeergesprekken dan kan alsnog een meldplicht worden opgelegd.

[21] Dit betreft de doelgroep die reisdocumenten heeft en die vrijwillig terug kan keren. Deze categorie omvat zowel aantoonbaar vertrek (via de luchthaven) als niet-aantoonbaar vertrek (via de oostelijke en zuidelijke landsgrenzen), in de cijfers van de Politie is daarin geen onderscheid te zien.

[22] Dit betreffen vreemdelingen met een verblijfsrecht in een andere EU lidstaat maar die geen rechtmatig verblijf (meer) hebben in Nederland.

	Instroom vreemde-lingenbewaring	Aandeel Inbewaringstelling na ID-onderzoeken NP	Aandeel Inbewaring-stelling na MTV-controle[23]	Instroom AMV's
2016-1	1.190	770	130	10
2017-1	1.540	940	210	20
% verschil	↑30%	↑22%	↑58%	↑120%

Tabel 5.4 *Instroom vreemdelingenbewaring (bron: DJI/NP/KMar)*

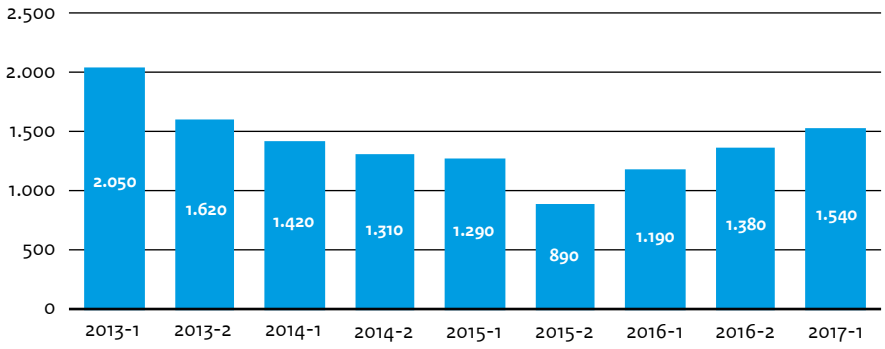

Figuur 5.2 *Instroom vreemdelingenbewaring per jaar 2013- 2017-1 (bron: DJI)*

De recente jaren tot en met 2015 lieten de cijfers over vreemdelingenbewaring een daling zien in vergelijking met dezelfde periode van het voorgaande jaar. Deze daling hing samen met de ingezette lijn dat bewaring slechts wordt toegepast als ultimum remedium.
Deze rapportageperiode stijgt het aantal instroom in bewaring weer. Dit heeft te maken met de hogere asielinstroom van vreemdelingen uit veilige landen, met name Marokko, Algerije en Albanië. Asielaanvragen van vreemdelingen uit veilige landen worden versneld afgedaan. Na een niet- inwilliging van de aanvraag, en/of bij veroorzaken van overlast kan vreemdelingenbewaring ter fine van uitzetting plaatsvinden. Ook de hogere instroom van AMV's heeft voor een groot deel te maken met instroom uit veilige landen.

	Uitstroom vreemdelingenbewaring	Bezetting op peildatum
2016-1	1.180	260[24]
2017-1	1.570	340
% verschil	↑33%	↑31

Tabel 5.5 *Uitstroom en bezetting vreemdelingenbewaring (inclusief detentiecentra)op peildata 1 juli 2016 en 1 juli 2017 (bron: DJI)*

	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 59	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 6
<3 maanden	1.170	150
3-6 maanden	210	10
>6 maanden	20	<5

Tabel 5.6 *Het aantal uitgestroomde vreemdelingen uit bewaring, uitgesplitst naar bewaringsduur in 2017-1 (bron: DJI)*

[23] Dit betreft het resultaat van MTV en is dus exclusief toegangsweigering.
[24] Voorheen werd de gemiddelde bezetting over de gehele rapportageperiode weergegeven.

6
Vertrek

6.1 Vertrek in beeld

Wanneer een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland (meer) heeft, is vertrek de volgende stap. In het vertrekproces komen toegang, toezicht, en toelating (regulier en asiel) samen.

Onder 'vertrek' verstaat de Vreemdelingenketen het volgende:
Aantoonbaar vertrek: de vreemdeling is daadwerkelijk vertrokken. Hieronder valt zowel zelfstandig vertrek onder toezicht als gedwongen vertrek:
Zelfstandig vertrek onder toezicht is het zelfstandig ondersteund vertrek van een vreemdeling, al dan niet vanuit de alternatieve toezichtmaatregelen of vreemdelingenbewaring, naar het land van herkomst dan wel een derde land waar de toegang is gewaarborgd.
Gedwongen vertrek is het vertrek van niet (meer) rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen met behulp van de sterke arm. Zelfstandig vertrek zonder toezicht:
De vreemdeling is niet meer aanwezig op het laatst bekende adres, maar het daadwerkelijke vertrek is niet aantoonbaar. Gedacht kan worden aan een asielzoeker die zich niet meer beschikbaar houdt voor de meldplicht, een vreemdeling waarvan bij een adrescontrole blijkt dat hij of zij daar niet meer verblijft of een vreemdeling die een aanzegging heeft gehad Nederland te verlaten.

6.2 Kerncijfers

6.2.1 Ketenbreed vertrek

Het ketenbreed vertrek betreft het totaal aantal geregistreerde vertrokken vreemdelingen. Deze uitstroom bestaat onder meer uit de afgehandelde vertrekzaken door de DT&V, vreemdelingen die met hulp van IOM vertrekken en vreemdelingen die na een weigering aan de grens of nadat ze zijn aangetroffen in het kader van vreemdelingentoezicht Nederland direct verlaten.

	Vertrek totaal	Waaronder aantoonbaar		Waaronder zelfstandig zonder toezicht
		Gedwongen	Zelfstandig	
2016-1	12.210	3.340	3.790	5.080
2017-1	10.990	3.050	1.500	6.440
% verschil	↓10%	↓9%	↓60%	↑27%

Tabel 6.1 *Overzicht ketenbrede uitstroom uit terugkeerproces naar categorie (bron: KMI, peildatum 1 juli 2017)*

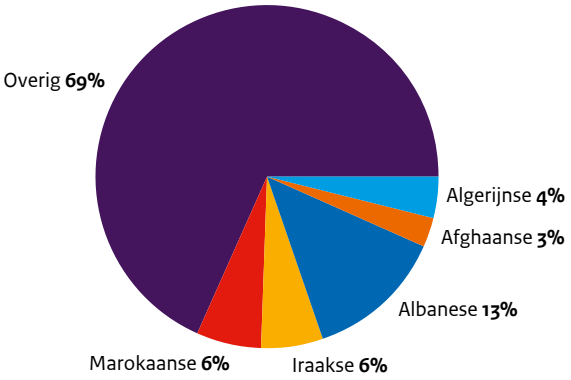

Figuur 6.1 *Top-5 ketenbreed aantoonbaar vertrek (bron: Ministerie van Veiligheid & Justitie], peildatum 1 juli 2017)*

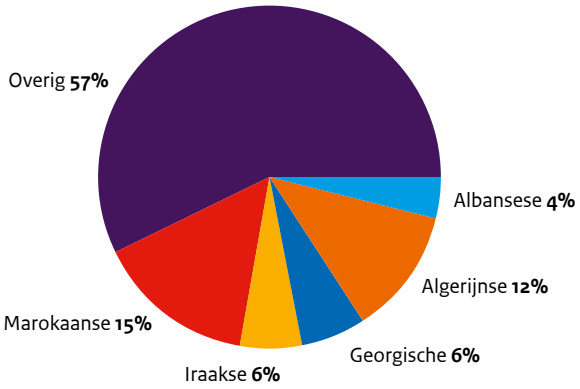

Figuur 6.2 *Top-5 ketenbreed zelfstandig vertrek zonder toezicht (bron: Ministerie van Veiligheid & Justitie, peildatum 1 juli 2017)*

6.2.2 Vertrekcijfers DT&V

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) is verantwoordelijk voor zelfstandig en gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. De DT&V krijgt met name zaken aangeleverd van de KMar, Politie en de IND voor het realiseren van vertrek.

	Instroom totaal	Waaronder zaken van KMar	Waaronder zaken van Politie	Waaronder zaken van IND
2016-1	10.300	650	1.160	6.880
2017-1	10.720	580	1.320	8.030
% verschil	↑4%	↓11%	↑14%	↑17%

Tabel 6.2 *Instroom DT&V (bron: DT&V)*

	Vertrek totaal[25]	Waaronder aantoonbaar		Waaronder zelfstandig zonder toezicht
		Gedwongen	Zelfstandig	
2016-1	8.250	1.130	3.630	3.500
2017-1	7.980	1.320	1.820	4.840
% verschil	↓3%	↑17%	↓50%	↑38%

Tabel 6.3 *Uitstroom vertrekzaken DT&V (bron: DT&V)*

6.2.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM

Onder andere de DT&V wijst vreemdelingen op de mogelijkheid tot vrijwillig vertrek, gefaciliteerd door IOM en op de herintegratieondersteuning die IOM of NGO's kunnen bieden. Het overgrote deel van het zelfstandig vertrek uit Nederland van de DT&V betreft vrijwillig vertrek met behulp van IOM en/of NGO's. IOM biedt, naast het faciliteren van vrijwillig vertrek, extra (herintegratie)ondersteuning aan individuen en gezinnen met een asielachtergrond, migranten met gezondheidsproblemen, slachtoffers van mensenhandel, niet-begeleide minderjarigen, migranten in een kwetsbare situatie vanwege illegaal verblijf en migranten in vreemdelingenbewaring.

In de eerste helft van 2017 heeft IOM aan 1.810 vreemdelingen informatie verstrekt over de ondersteuning bij vrijwillig vertrek. Het aantal nieuwe aanvragen bij IOM in 2017-1 daalde naar 1.280.

In de eerste helft van 2017 zijn 840 personen met behulp van IOM vertrokken. In 2016-1 waren dat 2.570 personen.
Van het totaal aantal vreemdelingen dat vertrok, had 73 procent een asielachtergrond, 1 procent een reguliere verblijfsachtergrond en 26 procent een illegale verblijfsachtergrond.

	Nieuwe aanvragen	Aantal personen vertrokken	Waaronder aantal vertrokken (ex-) asielzoekers
2016-1	3.780[26]	2.570	2.200
2017-1	1.280	840	610
% verschil	↓66%	↓67%	↓72%

Tabel 6.4 *Instroom en uitstroom vertrekzaken IOM (bron: IOM)*

[25] Een deel van de uitstroom uit het vertrekproces van de DT&V stroomt opnieuw het toelatingsproces in omdat de betreffende vreemdeling een herhaalde aanvraag indient. Dit is niet opgenomen in tabel 6.3.
[26] Cijfer gecorrigeerd t.o.v. RVK 2015.

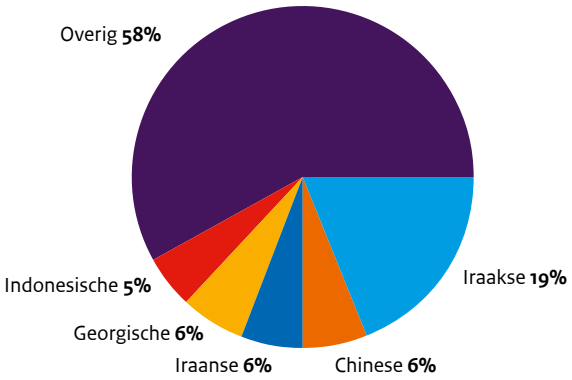

Figuur 6.3 *Top-5 nationaliteiten zelfstandig vertrek met behulp van IOM 2017-1 (bron: IOM)*

6.2.4 Onderdak

De vrijheidsbeperkende locatie (VBL) is een onderdaklocatie waar met vertrekplichtige vreemdelingen (op grond van een vrijheidsbeperkende maatregel) gewerkt kan worden aan vertrek. Voor (vertrekplichtige) gezinnen met minderjarige kinderen geldt dat zij in een gezinslocatie (GL) geplaatst kunnen worden totdat het vertrek is geëffectueerd, dan wel het jongste kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

	Gezinslocaties	Vrijheidsbeperkende locatie
1 juli 2016	1.780	350
1 juli 2017	1.680	160
% verschil	↓6%	↓54%

Tabel 6.5 *Aantal personen in gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locatie per 1 juli 2016/1 juli 2017 (bron: COA)*

6.3 Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS)

VRIS staat voor vreemdeling in de strafrechtketen. Het landelijk ketenprotocol VRIS beschrijft de werkafspraken die tussen de verschillende betrokken partijen gemaakt zijn met het oog op de afstemming tussen de vreemdelingen- en de strafrechtketen. De DT&V is onder andere belast met de terugkeer van vreemdelingen die veroordeeld zijn vanwege het plegen van een misdrijf. Uitgangspunt is dat criminele, illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen, na het uitzitten van hun straf Nederland aantoonbaar verlaten, bij voorkeur vertrekkend vanuit de strafrechtelijke detentie. Indien dit meer tijd vergt dan de beschikbare tijd binnen het strafrecht dan kan de vreemdeling in vreemdelingenbewaring worden gesteld aan het einde van zijn voorarrest of gevangenisstraf.

	Totaal vertrek Vris	Waaronder aantoonbaar vertrek
2016-1	590	460
2017-1	570	440
% verschil	↓3%	↓4%

Tabel 6.6 *Aantal vertrokken VRIS-ers (bron: DT&V)*

Bijlage 1 Afkortingenlijst

AA	Algemene Asielprocedure
ACZ	Asielzoekerscentrum
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
BVV	Basisvoorziening vreemdelingen
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CO	Centrale Opvang
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
DGVz	Directeur-generaal Vreemdelingenzaken
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
HRT	Herintegratie Regeling Terugkeer
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
HRT	Herintegratie Regeling Terugkeer
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
MoMi	Modern Migratiebeleid
MTV	Mobiel Toezicht Veiligheid
MVV	Machtiging voorlopig verblijf
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NP	Nationale Politie
REAN	Return and Emigration of Aliens from the Netherlands
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
RvS	Raad van State (de Afdeling)
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEV	Toegang en Verblijf
TWV	Tewerkstellingsvergunning
TK	Tweede Kamer
UC	Uitzetcentra
VA	Verlengde Asielprocedure
Vb2000	Vreemdelingenbesluit 2000
VBL	Vrijheidsbeperkende Locatie
Vovo	Voorlopige voorziening
VP	Vreemdelingenpolitie
VRIS	Vreemdelingen In de Strafrechtketen
VV2000	Voorschrift Vreemdelingen 2000
VVA	Verblijfsvergunning Asiel (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
VVR	Verblijfsvergunning Regulier (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
Vw2000	Vreemdelingenwet 2000
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
ZHP	Zeehavenpolitie

Dit is een publicatie van

Ministerie van Veiligheid en Justitie

augustus 2017 | 104959